

“Ας εξετάσουμε τώρα τὰ κανονικά θέατρα. Θα λειτουργήσουν καὶ φέτος πάρα πολλά, ἐνῶ—ἀκριβῶς γιὰ νὰ ὑπάρχει μιὰ διακοπή—θα ἔπρεπε τὸ καλοκαίρι νὰ παίζουν μόνο τὰ κηποθέατρα ποὺ διαφοροποιοῦνται ἀπὸ τὰ χειμωνιάτικα, ἀλλ’ αὐτὸ εἶναι ζήτημα μὲ τὸ ὁποῖο ἄλλοτε ἔχω ἀσχοληθεῖ.

Ἡ ἐναρξὴ τῶν κανονικῶν θεάτρων ἔγινε ἀπὸ τὸ «Θέατρο Βέμπο» μὲ μιὰ κομεντί τοῦ κ. Δ. Τραϊφόρου «Ὅταν γυρίζουν τὰ χελιδόνια», πολὺ συναισθηματικὴ καὶ ποὺ συνεπακόλουθα εἶναι βέβαιο ὅτι θὰ προσελκύσει τὸ κοινό. Τὸ κοινὸ πάντα ἀρέσκεται νὰ συγκινεῖται, ἀλλὰ τὰ «Χελιδόνια» θὰ τὸ τραβήξουν, καὶ ἐπειδὴ περιστρέφονται γύρω ἀπὸ ἓνα ἄλλο θέμα ἀπὸ κεῖνα ποὺ ἔγιναν κοινοτοπικά καὶ στερεότυπα στὸ ἐλληνικὸ μπουλ-βάρ, καὶ ἐπειδὴ ἔχει, ἄς ποῦμε, κάποια ἰδιορρυθμία. Ξαναδί-

νει ζωηρότητα σὲ παλιούς, γνώριμους, μὰ καὶ ξεθωριασμένους σκοπούς. Δὲν εἶναι ὅμως ἡ ἐμπορικότητα τὸ μόνον προσόν τῶν «Χελιδονίων». Ὁ κ. Τραϊφόρος φανέρωσε καὶ πάλι (ὅπως καὶ ὅταν εἶχε ἐπιχειρήσει στὴν «Ὀδὸ Στουρνάρα» ἕνα συνδυασμὸ ἐπιθεώρησης καὶ κωμωδίας—τὸ «Ἐν πλῶ» ἦταν λιγότερο ἐπιτυχημένο) σ' ἕνα ἔργο τώρα πρόζας ποὺ διανθίζεται μόνον ἀπὸ ἕνα τραγούδι: τὰ «Χελιδόνια», τὸ ὁποῖο δίνει ἄλλη μιὰ φορά τὴν εὐκαιρία στὴν Κα Βέμπο νὰ φανερώσει τὸ φωνητικὸ της ταλέντο, ὅτι εἶναι κι ἐπινοητικὸς καὶ χειρίζεται μὲ μαεστρία τὴν τεχνική.

Ἡ συναισθηματικότητα τῆς κομεντί του δὲν τὸν παρέσυρε ἴσαμε τὴ γλυκερότητα. Κάθε φορά ποὺ πάει νὰ ξεγλιστρήσει σ' αὐτὴν, ἕνα ἔξυπνο εὖρημα, ἕνα φαιδρὸ ἐπιεισόδιο, μιὰ εὐθυμη νότα ἰσορροποῦν τὴν κατάσταση. Ἔτσι, τὰ «Χελιδόνια», ἐνῶ ἀποτείνονται στὸ μεγάλο καινὸ, παρακολουθοῦνται εὐχάριστα κι ἀπὸ τὸν θεατὴ μὲ κάποιες ἀξιώσεις. Αὐτὸς τέρπεται καὶ γοητεύεται ἀπὸ τὸ ἐντεχνα πλεγμένο παιχνίδι τῆς ἡπίας μελαγχολίας, μὲ τὸ χιοῦμορ ποὺ παραμένει πάντα λεπτὸ, διακριτικὸ, εὐγενικὸ. Οὕτε καὶ οἱ κάποιες συμβατικότητες, οἱ ἀναπόσπαστες ἀπὸ τὸ ἑλαφρὸ εἶδος, τὸν ἐνοχλοῦν· αὐτὲς κορυφώνονται στὴ δευτέρη εἰκόνα τῆς δευτέρης πράξης, ἡ ὁποία μᾶς μεταφέρει χρόνια πίσω, ὑποτίθεται, σύμφωνα μὲ τὸ πρόγραμμα, στὰ 1910, ἀλλὰ πραγματικὰ περιλαμβάνει στοιχεῖα ἀπὸ τὸ 1890 ἕως τὸ 1920. 1890: ἡ ἀκραία αὐστηρότητα καὶ ἀπολυταρχικότητα τοῦ πατέρα, ποὺ εἶναι μιὰ δευτέρη ἐκδοσὴ τοῦ Παναγῆ Βιολάντη, ἡ καθαρεύουσά του, τὸ τραγούδι τοῦ «Μιμίκου καὶ τῆς Μαίρης» ποὺ σιγοψιθυρίζει ἡ ὑπηρέτρια. 1900: Οἱ ἐνδυμασίες καὶ ὁ πρῶτος φωνόγραφος. 1910: Τὰ αὐτοκίνητα ποὺ προκαλοῦν κατάπληξη, γιατί τρέχουν 30 χιλιόμετρα τὴν ὥρα! 1920: Ὑπαινιγμοὶ στὴ μεταπολεμικὴ νεολαία ποὺ διεκδικεῖ τὴν ἀνεξαρτησία της. Αὐτὲς ὅμως κι ἄλλες αὐθαίρετες συγχύσεις, ἔστω κι ἂν δὲν ἔχουν τὴ θέση τους σὲ ἕνα ἔργο ποὺ ἔχει ἡθογραφικὸ κι ὄχι φανταστικὸ χαρακτήρα,

δὲ μᾶς σταματοῦν δυσάρεστα, ἐπειδὴ τὸ σύνολο μᾶς χαρίζει μιὰ διάθεση εὐεξίας· σ' αὐτὴ τῇ διάθεσιν γίνεται κανένας πῶς εὐκόλος καὶ δὲν ψιλοκοσκινίζει.

Αὐτὴ τὴν καλοπροαίρετη διάθεση πολὺ τὴν ἐνίσχυσε καὶ τὸ ἄριστο, τὸ ἐξαίρετα ρυθμισμένο καὶ συντονισμένο ἀπὸ τὸ σκηνοθέτη κ. Θ. 'Ιωαννόπουλο παίξιμο ὅλων τῶν ἡθοποιῶν, καὶ ἰδιαίτερα τῶν κ.κ. Ν. Σταυρίδη (ἰσοφάρισε μὲ τὸ μπρίο του, μὲ τὴ συναρπαστικότητά του μερικὲς παρεκκλίσεις στὸν τόνο τῆς ἐπιθεώρησης, ἀπὸ τίς ὁποῖες δὲν μπόρεσε ἀμέσως μόλις πρωτοεμφανίσθηκε στὴν πρόζα νὰ ἀπαλλαγεῖ), Δ. Παπαγιαννόπουλου, Α. Μπάρκουλη, καὶ τῶν Κυριῶν Α. Γεωργούλη, Μ. Βούλγαρη, Μπ. 'Ασημακοπούλου, Α. Φόνσου. 'Η ἐπιτυχία τῆς Κας Φόνσου ἰδιαίτερα μὲ ἱκανοποίησε κι ἐγωιστικά, ἐπειδὴ ἀπὸ καιρὸ τὴν ἔχω ξεχωρίσει, ὑπολόγιζα σ' αὐτὴν, καὶ εὐχαριστήθηκα ὅτι σ' ἓνα ρόλο μὲ κάποια ὑπόσταση δὲ διέψευσε τὴν προσδοκία μου. "Ἐχει ὅλα τὰ αὐτοῦ, χάρη, τσαχπινιά, πικάντικη ὁμορφιά, ἔξυπνη, εὐκίνητη φυσιογνωμία, γιὰ νὰ ἀναδειχθεῖ ὅπως ἡ Κα 'Αλ. Βουγιουκλάκη, μὲ τὴν ὁποία ἄλλωστε ἔχει ἔκτυπη ὁμοιότητα· θὰ ἤθελα μόνο νὰ τῆς συστήσω νὰ μὴ βασισθεῖ μόνο στὰ ἔμφυτά της χαρίσματα· γιὰ νὰ σταθεροποιηθοῦν καὶ νὰ ὁλοκληρωθοῦν χρειάζεται πολλὴ δουλειά, πολλὴ μελέτη.